

Managementletter 2018 - CONCEPT

Gemeente Geertruidenberg



14 december 2018



Managementletter 2018

Gemeente Geertruidenberg

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Geertruidenberg
Postbus 10001
4941 GA RAAMSDONKVEER

Tilburg, 14 december 2018

Kenmerk:

Geacht college,

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2018 van de gemeente Geertruidenberg brengen wij hiermee verslag uit over onze bevindingen naar aanleiding van onze interim-controle.

Voor een nadere omschrijving van onze opdracht, de reikwijdte en aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging. In deze rapportage richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening. Onze managementletter is daarom van nature kritisch van aard. Dit heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van de gemeente Geertruidenberg.

Het concept van deze managementletter hebben wij in het kader van hoor/wederhoor afgestemd met de ambtelijke organisatie en uw portefeuillehouder financiën op 14 december 2018. Wij vertrouwen erop het college met deze managementletter naar aanleiding van onze interim-controle 2018 van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,
BDO Audit & Assurance B.V.

drs. D.O. Meeuwissen RA

Inhoudsopgave

Gemeente Geertruidenberg



1. Dashboard interim-controle 2018



2. Bevindingen materiële processen



3. Onze natuurlijke adviesrol



4. IT-beheersing



5. Vooruitblik en afspraken jaarrekening
2018



1. Dashboard interim-controle 2018

Gemeente Geertruidenberg

Status controle	Algemeen beeld interne beheersing	Bevindingen materiële processen
- Procesanalyses van primaire processen worden intern geactualiseerd. Tijdens onze interim-controle was alleen het personeelsproces gereed. Actualisatie is tijdens onze interim-controle beoordeeld. Van overige processen hebben wij de actualisatie nog niet kunnen vaststellen. - Interne controles zijn nog niet voor alle processen uitgevoerd zoals opgenomen in het intern controleplan. Dit betreffen onder andere het personeelsproces, grondverkopen en lokale heffingen.	Ons algemene beeld ten opzichte van voorgaand jaar inzake de aanwezige processen binnen de gemeente Geertruidenberg is ongewijzigd en wij kunnen (nog) niet stellen dat de gemeente Geertruidenberg aantoonbaar in control is. Wij constateren dat de gemeente Geertruidenberg processen klantgericht heeft ingericht. Een inrichting gebaseerd op georganiseerd vertrouwen met alleen primaire functiescheidingen betekent dat er een risico bestaat op onrechtmatigheden binnen het proces. De gemeente Geertruidenberg tracht de omvang van dit risico te mitigeren met verbijzonderde interne controle (VIC) achteraf. Belangrijke voorwaarde om aantoonbaar in control te zijn is dat de verbijzonderde interne controle gedurende het jaar op een gestructureerde wijze plaatsvindt en rapporteert over de stand van zaken zodat bijsturing mogelijk is. Het is voor ons, net als voorgaand jaar, nog niet mogelijk om voor de accountantscontrole gebruik te maken van een volledig systeemgerichte controle, omdat er onvoldoende beheersmaatregelen opgenomen zijn in de materiële processen.	Follow-up bevindingen voorgaande jaren: Van de 17 aanbevelingen uit voorgaande jaren hebben wij van 7 aanbevelingen de opvolging vastgesteld. De opvolging van de overige aanbevelingen heeft de gemeente onderhanden. Belangrijkste observaties: - Uit de VIC op factuurverwerking en prestatielevering over het eerste half jaar blijkt beperkte verbetering ten opzichte van vorig jaar. - Afspraken, verantwoordelijkheden en tijdsplan met Zorg-Lokaal en gemeente Breda zijn opgesteld met als doel bij te dragen aan een snellere informatievoorziening en jaarverantwoording 2018. - Er is een intern controleplan met tijdschema opgesteld waarin de uitvoering en rapportage van interne controles en de actualisatie van de procesanalyses zijn opgenomen.
Onze natuurlijke adviesrol	IT-beheersing (Key2Financiën)	Vooruitblik en afspraken jaarrekening 2018
- IT-beheersing, meer aandacht gevraagd voor autorisatie- en wijzigingsbeheer en formaliseren toekenning van rechten. - Sturing en monitoringsinformatie sociaal domein verkleint afhankelijkheid zorgaanbieders. Verbetering en tijdigere informatievoorziening Zorg-Lokaal een pré. De eerste stappen zijn gezet. Van belang is het monitoren en bijsturen op naleving van deze afspraken. 'Regie op control': beheersing aanbestedingsrechtmatigheid door de frequentie van de interne controle te verhogen. Interne controles dienen een prominente rol te hebben en gespreid over het jaar te worden uitgevoerd in overeenstemming met het intern controleplan	- Wij bevelen aan om een structurele formele vastlegging procedures en uitgevoerde werkzaamheden in te richten. - Er zijn <u>geén</u> eisen aan het wachtwoordbeleid in Key2Financiën gesteld. Het invoeren van wachtwoordvereisten is een pré om uw IT-omgeving op een volwassen niveau te krijgen en om op digitale controles in de dagelijkse processen te kunnen steunen. - Geen wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van voorgaand jaar en aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden zijn noodzakelijk	Zoals besproken behoeven de volgende onderwerpen aandacht: (Verbijzonderde) interne controle voor de tweede helft van het jaar uitvoeren. - Uitvoeren van spendanalyse 2015-2018 voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole. - Actualiseren van de grondexploitatieopzetten voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole. - Tijdig uitvoeren van een pré-check op het digitaal balansdossier zodat een kwalitatief goed balansdossier beschikbaar is bij aanvang van de jaarrekeningcontrole. - Opstellen van de jaarstukken in overeenstemming met het besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

2. Bevindingen materiële processen

Gemeente Geertruidenberg



2.1 Onze controleaanpak nog transparanter



2.2. Follow-up aanbevelingen uit voorgaande jaren



2.3 Constateringen interim-controle 2018

2.1 Onze controleaanpak nog transparanter

Gemeente Geertruidenberg

Controleaanpak is niet significant gewijzigd	Zoals aangegeven, hebben we de controleaanpak ten opzichte van de jaarrekeningcontrole 2017 niet significant gewijzigd. Basis voor onze controle betreft een initiële risicoanalyse van potentiële significante risico's op materiële afwijkingen in de jaarrekening ten aanzien van zowel getrouwheid en rechtmatigheid. Deze risicoanalyse betreft potentiële risico's voor de effectieve werking van de interne beheersing.
Onderkende potentiële risico's	Onze inschatting van de risico's In het kader van de controle van de jaarrekening 2018 en onze controleaanpak hebben wij een zogenaamde initiële risico-inschatting gemaakt. Wij richten ons in het kader van de controle van de jaarrekening op de volgende potentiële risico's: • Het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels (risico vanwege de complexiteit). • Ongeautoriseerde handelingen in de IT-systemen en de gevolgen (standaard IT-risico). • Het risico dat het management, buiten de reeds getroffen interne beheersmaatregelen om, invloed zou kunnen of willen uitoefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten, zoals beïnvloeding van schattingsposten bij bijvoorbeeld grondexploitatie en voorzieningen (standaard risico in de accountantscontrole). • Ontoereikende onderhoudsvoorziening. Uw gemeente heeft meerdere onderhoudsvoorzieningen. Een actuele planning & onderbouwing van mutaties per voorziening is van belang.
Per proces toetsen: • AO/IB • ICT • VIC	Als onderdeel van onze risicogerichte aanpak hebben wij een aantal processen geanalyseerd bij deze analyse beoordelen wij of bovenstaande risico's worden gemitigeerd door de aanwezige interne beheersing in de lijnorganisatie en de verbijzonderde interne controle achteraf. Voor elk proces beoordelen wij de volgende onderdelen: • AO/IB: Is sprake van een actuele en toereikende procesbeschrijving met voldoende beheersmaatregelen? • IT-maatregelen: Zijn in en rondom het systeem voldoende waarborgen getroffen ten aanzien van de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking? • Verbijzonderde interne controle (VIC): Heeft de VIC de interne beheersmaatregelen getoetst en kunnen wij daar gebruik van maken?
Status actualisatie procesanalyses	Tijdens onze interim-controle richten wij ons, als onderdeel van de controle van de jaarrekening, met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de financiële processen. Om voor de jaarrekeningcontrole te kunnen steunen op de interne processen, dient de AO/IB, inclusief bijbehorende beheersmaatregelen te voldoen aan een aantal minimale vereisten. Tijdens onze interim-controle hebben wij vastgesteld dat er sprake is van minimaal noodzakelijke, primaire, functiescheiding. Wij hebben geconstateerd dat gedurende 2018 veel personele wisselingen hebben plaatsgevonden en niet voldoende bekend zijn bij uw medewerkers. Uw medewerker Interne Controle heeft een controleplan opgesteld waarin tevens de planning van de uitvoering van de VIC alsmede de actualisatie van procesbeschrijvingen is opgenomen. Wij hebben geconstateerd dat de meeste actualisaties van procesanalyses nog onderhanden zijn en hebben wij ten tijde van onze interim-controle nog niet kunnen beoordelen. De gemeente Geertruidenberg heeft aangegeven prioriteiten te hebben gesteld aan de opvolging van onze managementletterpunten, waarbij de aandacht aan de risico's, zoals prestatielevering, is gegeven. Met name het personeelsproces is geactualiseerd en is door ons beoordeeld. Binnen dit proces is sprake van minimaal noodzakelijke functiescheiding. Een overzicht van de status per aanbeveling is op de volgende pagina opgenomen; een gedetailleerd overzicht is in bijlage A bijgevoegd.
Controlestrategie	De meest efficiënte controleaanpak is dat wij in grote mate kunnen steunen op de interne beheersing in de significante processen van de gemeente Geertruidenberg. Als gevolg van het lean opzetten van de primaire processen kunnen wij de systeemgerichte aanpak niet hanteren. Dit betekent dat wij voor de gemeente Geertruidenberg een hoofdzakelijk risicogerichte en gegevensgerichte controle uitvoeren waarbij de verbijzonderde interne controle belangrijke controle informatie aanlevert.

2.2 Follow-up aanbevelingen uit voorgaande jaren

Gemeente Geertruidenberg

Follow up aanbevelingen uit voorgaande jaren

Follow-up aanbevelingen uit voorgaande jaren

In onze managementletter 2017 hebben wij de bevindingen uit voorgaande jaren aan de gemeente Geertruidenberg gerapporteerd. Tijdens de interim-controle 2018 hebben wij aandacht besteed aan de status van de opvolging van onze aanbevelingen. Ons beeld is gebaseerd op de bevindingen uit onze interim-controle en het door de gemeente Geertruidenberg opgestelde memo inzake de status opvolging aanbevelingen. In onderstaande tabel, met de door de gemeente geformuleerde waardevolle aanbevelingen uit onze managementletter 2017 en eerdere jaren, vatten wij kort de follow-up van de gerapporteerde aanbevelingen samen. Voor een uitgebreide toelichting op de adviespunten verwijzen wij naar bijlage A van deze managementletter.

Aantal aanbevelingen managementletter voorgaande jaren	Aantal aanbevelingen in 2018 opgevolgd	Aanbevelingen waarvan de follow-up nog onderhanden is
17	7	10

Wij hebben tijdens onze interim-controle tevens beoordeeld of wij ons kunnen vinden in de door de gemeente geformuleerde status. Wij constateren dat de meeste opgevolgde bevindingen ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2017 zijn afgerond.

Zoals reeds vermeld, is de actualisatie van de procesanalyses binnen uw organisatie onderhanden en is een controleplan inclusief planning opgesteld. Doordat de actualisatie nog onderhanden is, hebben wij de opvolging nog niet kunnen vaststellen ten tijde van onze interim-controle. Wij hebben geconstateerd dat uw organisatie de punten zorgvuldig oppakt en prioriteiten stelt op basis van risico-inschatting.

2.3 Constateringen interim-controle 2018

Gemeente Geertruidenberg

Constateringen interim-controle 2018

Constateringen interim-controle 2018

Tijdens onze interim-controle hebben wij werkzaamheden verricht op processen die, op basis van realisatie, in scope zijn voor onze jaarrekeningcontrole. Voor deze processen hebben wij de procesanalyses en de uitkomsten van de Verbijzonderde Interne Controles beoordeeld. Tevens hebben we kennis genomen van de planning van de Verbijzonderde Interne Controle, zoals is opgenomen in het controleplan.

Wij constateren dat de organisatie stappen aan het zetten is om processen en vastleggingen te verbeteren. Deze verbeterlagen blijken nog niet uit de bevindingen van de VIC over het eerste half jaar, omdat de opvolging van onze managementletterpunten in de eerste helft van 2018 is opgepakt door de organisatie.

Actualisatie procesanalyses onderhanden

Actualisatie procesanalyses

Gedurende 2018 hebben diverse personele wijzigingen plaatsgevonden, waardoor nieuwe medewerkers mogelijk niet voldoende bekend zijn met de in het verleden opgestelde procesanalyses. Op basis van de aanwezige procesanalyses hebben we vastgesteld dat processen, met uitzondering van het personeelsproces, nog niet zijn geactualiseerd ten opzichte van vorig jaar. Voor het personeelsproces heeft uw medewerker Interne Controle met betrokken functionarissen de processtappen doorlopen en de procesanalyse geactualiseerd. In het intern controleplan staat ook de actualisatie van overige processen gepland.

Interne controles zijn gepland

Binnen de processen is sprake is van de minimaal noodzakelijke, primaire, functiescheiding. Ons beeld is gebaseerd op basis van onze bestaande kennis van processen. In de dagelijkse processen zijn diverse controles opgenomen. Deze controles worden over het algemeen digitaal uitgevoerd, maar zijn onvoldoende toereikend om voor onze controle op te kunnen steunen. De oorzaak hiervan is tweeledig. Enerzijds is de oorzaak gelegen in het feit dat de uitgevoerde controles nog onvoldoende zichtbaar worden vastgelegd. Anderzijds is het wachtwoordbeleid van Key2Financiën ontoereikend, waardoor wij niet kunnen steunen op de authenticatiemaatregelen. Wij verwijzen naar paragraaf 4.1 voor een nadere toelichting omtrent de IT-bevindingen. Als gevolg van de geconstateerde bevindingen blijven de aanbevelingen uit onze managementletter 2017 onverminderd van kracht. Een overzicht van de bevindingen per proces is op de volgende pagina opgenomen en toegelicht.

Planning interne controles

Uit de planning van uw medewerker Interne Controle blijkt dat interne controles zijn gepland voor alle significante processen die ten behoeve van de jaarrekeningcontrole in scope zijn. Aanvullend zijn er controles zijn gepland voor processen die voor onze jaarrekeningcontrole niet in scope zijn, zoals leges. Voor een aantal processen, waaronder het sociaal domein en inkoop en aanbesteding, geldt dat interne controles maandelijks of per kwartaal worden uitgevoerd en gerapporteerd. Wij constateren dat de meeste interne controles staan gepland in het laatste kwartaal met afronding in januari van het nieuwe jaar. Wij adviseren u de controles meer gelijkmatig over het jaar te verspreiden. Hierdoor kunt u tijdig bijsturen als uit de verbijzonderde interne controles bevindingen naar voren komen.

Ten tijde van onze interim-controle waren de interne controles die over het eerste half jaar van 2018 hebben plaatsgevonden gereed en deze hebben onderdeel uitgemaakt van onze interim-controle. De interne controles op personeel (declaraties en in- en uitdienst) waren ten tijde van onze interim-controle slechts gedeeltelijk gereed, terwijl deze volgens het intern controleplan gelijkmatig verspreid over het jaar worden uitgevoerd. Wij concluderen dat de VIC nog niet conform planning wordt uitgevoerd.

2.3 Constateringen interim-controle 2018

Gemeente Geertruidenberg

Bevindingen per proces

Overzicht per proces

In onderstaand overzicht hebben wij per significant proces aangegeven of sprake is van minimaal noodzakelijke functiescheiding en of er in opzet sprake is van toereikende controls. Tevens hebben wij aangegeven of per proces in het Interne Controleplan verbijzonderde interne controles zijn gepland en of deze gespreid over het jaar worden uitgevoerd en gerapporteerd. Onderstaande tabel geeft enerzijds weer welke mogelijkheden uw gemeente heeft om zichtbaar in control te zijn en geeft anderzijds weer op welke wijze dit in uw organisatie is ingeregeld. Belangrijkste voorwaarde is dat (primaire) functiescheiding aanwezig is binnen de proces. Aanvullend heeft de gemeente de mogelijkheid om controlemaatregelen in de processen in te bakenen of om achteraf middels de VIC de naleving van processen vast te stellen. Indien interne controlemaatregelen voldoende toereikend zijn, kunnen zowel wij als uw medewerker Interne Controle, steunen op deze controls.

Proces	Functiescheiding aanwezig?	In opzet toereikende controls?	VIC gepland in controleplan?	VIC uitgevoerd gespreid gedurende het jaar?	Status VIC
Onroerende zaakbelasting	✓	✓	✓	✗	(Nog) niet uitgevoerd
Rioolheffing	✓	✓	✓	✗	(Nog) niet uitgevoerd
Afvalstoffenheffing	✓	✓	✓	✗	(Nog) niet uitgevoerd
Grondverkoop	✓	✗	✓	✗	(Nog) niet uitgevoerd
Huren & Pachten	✓	✗	✓	✗	(Nog) niet uitgevoerd
Subsidieverstrekingen	✓	✗	✓	✓	Afgerond
Uitkeringen in geld & natura	✓	✓	✓	✓	Onderhanden
Grondexploitatie	✓	✗	✓	✗	(Nog) niet uitgevoerd
Inkoop & aanbesteding	✓	✓	✓	✓	Onderhanden
Personeel	✓	✓	✓	✗	Onderhanden

Zoals eerder is aangegeven, is er sprake van minimaal noodzakelijke functiescheiding binnen de processen, maar zijn in de processen ingerichte controls niet toereikend genoeg om op te kunnen steunen. Voor de lokale heffingen zijn de controls in opzet toereikend, maar verrichten wij, vanwege efficiency overwegingen, gegevensgerichte werkzaamheden.

Bevindingen VIC

Bevindingen VIC

De belangrijkste bevindingen uit de Interne Controles hebben betrekking op het proces van inkoop & aanbesteding. Wij constateren dat ongeveer 25% van de over het eerste half jaar van 2018 uitgevoerde interne controles nog niet gereed zijn, omdat nog niet alle benodigde documentatie is ontvangen van de verantwoordelijke medewerkers. Dit wordt met name veroorzaakt door het ontbreken van de documentatie op basis waarvan bij factuurcontrole prestatielevering en/of prijs zijn vastgesteld. Deze bevinding ligt in lijn met de bevindingen die wij tijdens onze interim-controle 2017 hebben geconstateerd. Uw controller heeft ons aangegeven dat één inkoop/aanbestedingstraject middels een reparatiebesluit wordt hersteld.

3. Onze natuurlijke adviesrol

Gemeente Geertruidenberg



Top 3 aandachtspunten voor 2018

3.1 Top 3 aandachtspunten voor 2018

Voortgang aandachtspunten 2018 gemeente Geertruidenberg

IT-beheersing: meer aandacht gevraagd	Formaliseren processen autorisatie- (toekennen/intrekken rechten) en wijzigingsbeheer (updates) en hanteren van een structurele vastlegging van rechten.	Er hebben geen wijzigingen plaatsgevonden ten opzichte van vorig jaar. Wij verwijzen naar paragraaf 4.1 voor verdere vastlegging inzake IT-beheersing.
Sturing en monitoringsinformatie sociaal domein verkleint afhankelijkheid	Afhankelijkheid van derden verkleinen door systematisch zelf werkzaamheden te verrichten ten aanzien van de kwaliteit van de geleverde zorg.	U bent voor het sociaal domein grotendeels afhankelijk van derden. Met Zorg-Lokaal is regionaal een draaiboek opgesteld en u heeft aangegeven dat zorginstellingen sneller declareren en dat informatievoorziening en jaarverantwoording 2018 vanuit Zorg-Lokaal ook verbetert.
	Tijdige informatievoorziening van Zorg-Lokaal inzake Jeugdzorg.	Tussen de gemeente Geertruidenberg, gemeente Breda en Zorg-Lokaal is regionaal een draaiboek opgesteld waarin de afspraken m.b.t. verantwoordelijkheden en deadlines zijn vastgelegd.
‘Regie op control’: Beheersing aanbestedings-rechtmatigheid	Organisatiebrede processen zoals aanbestedingen, de afdwingbaarheid van het gebruik van inkoopformulieren en het borgen van de volledigheid van het centraal contractenregister.	De controle maakt onderdeel uit van de verbijzonderde interne controle op aanbesteding, factuurverwerking en betalingen.
	Bij de diepgang van de vastlegging van de prestatielevering kan rekening worden gehouden met de financiële omvang en aspecten zoals fraudegevoeligheid of politieke gevoeligheid.	De controle maakt onderdeel uit van de verbijzonderde interne controle op aanbesteding, factuurverwerking en betalingen.
	De verbijzonderde interne controle vindt maandelijks plaats en rapporteert per kwartaal, zodat tijdig kan worden bijgestuurd.	Uw medewerker interne controle heeft een controleplan opgesteld waarin een tijdspad is opgenomen. Voor sociaal domein wordt de verbijzonderde interne controle maandelijks uitgevoerd en per kwartaal gerapporteerd. Voor de overige processen vinden de verbijzonderde interne controles met name in het tweede halfjaar of kort na afloop van het boekjaar plaats.

4. IT-beheersing

Gemeente Geertruidenberg



IT-beheersing

4. IT-beheersing

Gemeente Geertruidenberg

Wij beoordelen betrouwbaarheid en continuïteit IT voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening

IT-werkzaamheden en onze controlerende rol

Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij benadrukken dat onze jaarrekeningcontrole gericht is op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De IT-audit werkzaamheden zijn geïntegreerd in de controleaanpak van de jaarrekening.

Het inzicht in de betrouwbare werking van ICT-systemen en applicaties en het gebruik daarvan door de organisatie, vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Algemene IT-beheersmaatregelen rond de kritieke systemen (Key2Financiën, ADP en Suite) leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking.

Wijzigingenbeheer en continuïteit

Wijzigingenbeheer en continuïteit

De gemeente is momenteel met een inventarisatie bezig om de kwaliteit van de huidige IT-beheersing in beeld te brengen. Tijdens onze interim-controle hebben we geconstateerd dat processen met betrekking tot autorisaties en wijzigingenbeheer nog niet zijn geformaliseerd. Uw organisatie heeft dit punt wel onderhanden.

Logische toegangsbeveiliging

Logische toegangsbeveiliging

In het kader van logische toegangsbeveiliging hebben wij de wachtwoordvereisten en de gebruikersaccounts beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat er geen wachtwoordvereisten zijn ingesteld, zoals een periodieke wijziging, een minimale lengte of complexiteit middels leestekens. Een wachtwoord kan zodoende uit één teken bestaan. Doordat er geen wachtwoordeisen zijn ingesteld, is het risico aanwezig dat gebruikers elkaars wachtwoord kunnen 'raden' en op elkaars account kunnen inloggen. Hierdoor is er een groot risico op het doorbreken van ingestelde rechten. Wij adviseren u met klem om in te stellen dat wachtwoorden elke (maximaal) 180 dagen worden gewijzigd, uit minimaal 5 tekens bestaan en een complexiteit middels hoofdletters, leestekens en cijfers is ingesteld. Tevens adviseren wij u in te stellen dat accounts na een aantal foutieve inlogpogingen worden geblokkeerd en een wachtwoordhistorie in te stellen zodat wachtwoorden daadwerkelijk gewijzigd worden.

Aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden

Aanvullende werkzaamheden noodzakelijk

De bevindingen inzake de algemene IT-beheersmaatregelen leiden tot de conclusie dat wij niet volledig kunnen steunen op de applicatie Key2Financiën. Dit betekent dat wij niet zondermeer kunnen uitgaan van een betrouwbare output uit Key2Financiën en wij aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden bij de jaarrekeningcontrole noodzakelijk zijn. Daarnaast zullen wij per lijstwerk uit Key2Financiën de betrouwbaarheid moeten vaststellen door inzage in de gehanteerde parameters te krijgen, de rekenkundige juistheid vast te stellen en het lijstwerk met andere brondocumentatie aan te sluiten.

Wij zien binnen de gemeente Geertruidenberg een ontwikkeling dat processen en systemen steeds meer worden gedigitaliseerd en geautomatiseerd. Om met deze ontwikkeling mee te gaan is in de toekomst meer nadruk op IT, zowel vanuit de VIC als de externe audit, en is het wenselijk om de effectiviteit op het gebied van control te vergroten. Aangezien de IT General Controls van de applicatie Key2Financiën niet toereikend worden geacht, kunnen wij hier niet op steunen bij de uitvoering van onze werkzaamheden. Deze situatie is gelijk aan boekjaar 2017. Wij bevelen u aan opvolging te geven aan de geconstateerde bevindingen, zodat u meer grip heeft op IT-beheersing.

5. Vooruitblik en afspraken jaarrekening 2018

Gemeente Geertruidenberg



5.1 Vooruitblik 2018



5.2 Aandachtspunt grafrechten

5.1 Vooruitblik 2018

Gemeente Geertruidenberg

Evaluatie	Evaluatie jaarrekeningcontrole 2017 en interim-controle 2018 Wij constateren dat bij aanvang van de interim-controle de interne controles niet volledig gereed waren. Deze zijn gedurende de controleweek aangeleverd. Voor de meeste processen hebben wij de uitgevoerde interne controles voor het eerste halfjaar meegenomen in onze interim-controle. De interne controles voor de tweede helft van 2018 en voor de overige processen die nog geen onderdeel hebben uitgemaakt van de interne controles, staan gepland bij de jaarrekeningcontrole.
Afspraken	Gemaakte afspraken vervolg controle 2018 Met uw organisatie hebben wij afspraken gemaakt voor de afronding van de interim-controle en de jaarrekeningcontrole 2018. Wij onderkennen de volgende aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole 2018: • Aanlevering volledig afgeronde (verbijzonderde) interne controle waarbij rekening wordt gehouden met de volgende specifieke aandachtspunten: ▪ Aanlevering van de interne controles over 2018 welke nog niet zijn uitgevoerd. ▪ Gemeente Geertruidenberg stelt tijdig de concept-cijfers voor het bepalen van de scoping, alsmede brondocumentatie voor het maken van selecties ten behoeve van de interne controle beschikbaar. BDO maakt selecties voor de uit te voeren interne controles. ▪ Aanlevering van zowel de bevindingen van de interne controle als gehanteerde onderliggende brondocumentatie. ▪ Tijdig uitzetten binnen de organisatie van benodigde documentatie en tijdige reminders indien aanlevering uitblijft. • Volledigheidscheck en kwaliteitstoets op het balansdossier door uw concernadviseur financiën ruim voorafgaand aan de start van onze jaarrekeningcontrole. • Actualiseren van de exploitatieopzetten (inclusief financiële doorrekeningen) van de grondexploitaties. Hieruit dient te blijken dat of de grondexploitaties positief zullen eindigen en de boekwaarde derhalve zal worden terugverdiend. Zo niet, dient een voorziening voor de verliesgevende grondexploitaties te worden gevormd. Tevens vragen wij u een uiteenzetting te geven dat de gehanteerde parameters (rente, verkooptempo, grondprijzen et cetera) realistisch zijn in de huidige economische omstandigheden. Wij hebben tijdens onze interim-controle vastgesteld dat de verkoop van de kavels Wim Boonsstraat in 2018 is gestart. Van uw controller hebben wij vernomen dat Dongeburgh administratief is afgewikkeld en er een tweetal nieuwe, naar verwachting winstgevende, projecten worden gestart. • Aanleveren van spendanalyse over de volledige 4-jaarsperiode 2015-2018 inzake het toetsen op naleving Europese aanbestedingsregels. Tijdens onze interim-controle hebben wij met uw controller gesproken over eventuele bijzonderheden of aandachtspunten met betrekking tot het naleven van aanbestedingsregels. Hieruit komen naar eerste verwachting geen bijzonderheden naar voren. Bij het opstellen van de spendanalyse vragen we specifieke aandacht voor de betrouwbaarheid van het gehanteerde lijstwerk om de volledigheid van de uitgevoerde spendanalyse te waarborgen. • Tijdige communicatie indien vertraging in de aanlevering van gegevens van derden, zoals Zorg-Lokaal of andere zorgaanbieders, en van gegevens van de gemeente zelf zich voordoet zodat wij onze planning hierop kunnen bijstellen. Het is van belang dat de gemeente stuurt op tijdige realisatie van bovengenoemde afspraken. Dat komt ten goede aan de efficiëntie van het jaarrekeningproces.

5.2 Aandachtspunt grafrechten

Gemeente Geertruidenberg

Grafrechten

Afkoopbedragen grafrechten (V&A 2015.40 en 2017.150)

Graag attenderen wij u op de wet- en regelgeving rondom de afkoopbedragen inzake grafrechten. De ontvangen (afkoop)bedragen voor het grafonderhoud worden als bijdragen van derden beschouwd voor een al dan niet kostendekkende jaarlijkse dienstverlening. De ontvangen afkoopbedragen worden opgenomen in een voorziening ex artikel 44-2 BBV. De ontvangen afkoopsommen vormen een verplichting aan degene die de afkoopsom heeft betaald en zal door de gemeente aan het onderhoud van de betreffende graven moeten worden besteed. Derhalve is het vormen van een voorziening verplicht (BBV art. 44 lid 2). Het gaat hier om van derden verkregen middelen met een specifieke bestedingsplicht. Wij vragen u om voorafgaand aan het opstellen van de jaarrekening 2018 te inventariseren of deze situatie bij uw gemeente van toepassing is.

Wij hebben met uw controller gesproken over deze casus. Binnen uw gemeente zijn een aantal begraafplaatsen eigendom van gemeente Geertruidenberg. Uit de Verordening lijkbezorgingsrechten Geertruidenberg 2018 en bijbehorende tarieventabel blijkt het grafrecht betrekking heeft op een periode van 10 jaar en inclusief onderhoud is. Er is sprake van een 'gesloten circuit'. Hierdoor is splitsing van het grafrecht noodzakelijk en dient een voorziening te worden gevormd voor het deel dat betrekking heeft op onderhoud. Wij adviseren u vooraf na te gaan wat de hoogte van de voorziening zal zijn.

Bijlagen

Gemeente Geertruidenberg



Bijlage A: Follow-up bevindingen
voorgaande jaren



Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

Bijlage A: follow-up bevindingen voorgaande jaren

Follow-up bevindingen voorgaande jaren

#	Advies	Status
1	Controle aanbesteden, factuurverwerking en betalingen	Onderhanden
2	Aandacht voor de omvangrijke budgetsubsidies	Onderhanden
3	Aandacht voor proces van budgetsubsidieverstrekking	Opgevolgd
4	Afhankelijkheid van gegevens van derden verkleinen	Onderhanden
5	Opstellen beleid ten aanzien van debiteurenbeheer	Onderhanden
6	Tijdig vaststellen controleprotocol 2017	Opgevolgd
7	Voldoende onderbouwing voor de waardering grondexploitatie Dongeburgh	Opgevolgd
8	Begrotingrechtmatigheid - het opstellen van goede analyses	Opgevolgd
9	Verbijzonderde interne controles - aanleveren volledig afgeronde interne controles inclusief rapportages	Opgevolgd
10	Optimaliseren contracten bank	Onderhanden
11	Invoering verplichting administratie	Onderhanden
12	Aanpassing inkoopbeleid	Opgevolgd
13	Informatiebeveiliging (privacybeleid)	Opgevolgd
14	Actualisatie budgethoudersregeling	Deels opgevolgd / onderhanden
15	Controle uitbetaling netto salarissen met behulp van standenregister	Onderhanden
16	Beheersmaatregelen op memoriaal boekingen	Onderhanden
17	Actualisatie nota grondbeleid	Onderhanden

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

BBV Actualiteiten

BBV-wijzigingen

BBV Actualiteiten

Het BBV is beperkt aangepast. Wij lichten enkele highlights ter voorbereiding op het jaarrekeningtraject 2018 hieronder kort toe.

Notitie rente

De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2018. De notitie bevat drie stellige uitspraken:

- Het aantrekken en verstrekken van een lening betreft een treasury activiteit. De met deze activiteit gepaarde rentelasten en rentebaten behoren op het taakveld Treasury. Indien een lening specifiek is aangetrokken voor een project of (door)verstrekking (één op één doorlening), is sprake van projectfinanciering.
- Als er een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.
- De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagrentepercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. Indien de werkelijke rentelasten in euro's die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten in euro's die op basis van de voorgecalculeerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

De commissie BBV adviseert het renteschema uit de notitie in de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

BBV Actualiteiten

Notitie Materiële vaste activa

Onderstaande bepalingen en richtlijnen zijn een aanscherping ten opzichte van eerder gepubliceerde notities en treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2019. Vooruitlopend hierop willen wij de wijzigingen alvast toelichten:

- Hersteltermijn achterstallig onderhoud: In geval van achterstallig onderhoud, waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, wordt er op basis van artikel 44 lid 1a BBV een voorziening gevormd. Wanneer een gemeente over onvoldoende middelen beschikt om een voorziening te vormen, wordt het achterstallig onderhoud, daadwerkelijk en financieel, binnen een termijn van maximaal vier jaar ingelopen.
- Recent beheerplan: Een beheerplan dient recent te zijn. Onder een recent beheerplan wordt een beheerplan verstaan van maximaal vijf jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Deze vijf jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord is in de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' van de begroting en de jaarstukken. Tussentijdse bijstelling van het beheerplan binnen de vijf jaar is verplicht, indien een belangrijke afwijking is opgetreden in de staat van het onderhoud.

Met bovengenoemde notitie MVA komt meer nadruk te liggen op achterstallig onderhoud en de beheerplannen met betrekking tot de gemeentelijke activa (ofwel assets). In dit kader wordt de noodzaak van een adequaat asset management (nog) zichtbaarder. Onder asset management wordt verstaan "de systematische en gecoördineerde activiteiten waarmee een organisatie haar bedrijfsmiddelen optimaal beheert (vanaf de investering) en prestaties, risico's en kosten over de levensduur volgt met als doel een optimale bijdrage te leveren aan de strategie van de organisatie".

Dit leidt, naast de vraag waar c.q. in hoeverre de gemeente opvolging geeft aan de notitie MVA ook tot de vraag hoe het asset management is georganiseerd voor de (belangrijkste) assets van de gemeente. Asset management en het beheer en onderhoud van activa heeft tot dusver voor ons als accountant beperkte aandacht in de controle gekregen omdat volgens de BBV-regelgeving onderhoudslasten mogen worden afgedekt in de begroting en niet persé hoeven te worden voorzien in de jaarrekening van de gemeenten. Om die reden is de controle van de volledigheid van de onderhoudsvoorziening (of geactiveerd onderhoud volgens de componentenmethode) én het beheer van activa geen specifiek onderdeel in onze controle. De provincie houdt toezicht op de begroting en beheerplannen.

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

Rechtmatigheidsverklaring college

Rechtmatigheids-
verantwoording door
college in jaarrekening
vanaf 2021

Vernieuwing accountantscontrole - rechtmatigheidsverantwoording college

In het VNG-rapport 'Vernieuwing accountantscontrole gemeenten' (juli 2015) is benadrukt dat het college primair verantwoordelijk is voor de naleving van wet- en regelgeving en dat de gemeenteraad verantwoordelijk is voor het toezicht hierop. In de huidige situatie, waarin de accountant een rechtmatigheidsverklaring verstrekt, lijkt de verantwoordelijkheid bij de accountant te liggen of lijkt het erop dat het college zich moet verantwoorden aan de accountant. Om daar verandering in aan te brengen heeft commissie Depla de aanbeveling gedaan dat het college een rechtmatigheidsverklaring opneemt in de jaarrekening. In de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds (paragraaf 5.10) is aangegeven dat dit naar verwachting met ingang van verslagjaar 2021 zal worden ingevoerd.

Belangrijk argument om de bedoelde vernieuwing door te voeren is het democratisch proces. Het college is immers uiteindelijk verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving en dan is het zinvol de discussie over de rechtmatigheid hiervan te laten plaatsvinden tussen college enerzijds en raad anderzijds. Het ministerie wil dit najaar starten met een pilot. Mede afhankelijk van de resultaten van de pilot wordt besloten of en op welke wijze de rechtmatigheidsverantwoording zal worden ingevoerd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken zal de commissie BBV, de VNG, het IPO en de NBA betrekken in de nadere uitwerking van deze verplichting.

Om deze verplichting te kunnen invoeren moet de gemeentewet, het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO), de Kadernota rechtmatigheid en overige relevante wet- en regelgeving nog worden aangepast. Uitgaande van de invoeringsdatum 2021, betekent dit dat er nog ruim twee jaren zijn om dit voor te bereiden. Dat betekent ook dat wij als accountant de rechtmatigheidscontrole nog tenminste over de boekjaren 2018 t/m 2020 zullen uitvoeren.

In Control Statement

De wijziging in de verantwoordelijkheden ten aanzien van rechtmatigheid betekent niet dat er minder rechtmatigheidscontroles worden uitgevoerd, maar dat het college deze zelfstandig c.q. intern moet inrichten, uitvoeren, controleren en rapporteren. In feite wordt de verklaring van het college daarmee een zogenaamde In Control Statement (ICS) ten aanzien van rechtmatigheid. Als accountant zullen wij die werkzaamheden vervolgens toetsen, teneinde te kunnen controleren en verklaren dat de rechtmatigheidsverklaring van het college een getrouw beeld geeft.

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

E-facturering

E- facturering betekent directe koppeling bronsystemen aanbestedende diensten

E-facturering

Vanaf 18 april 2019 dienen alle aanbestedende diensten de benodigde voorzieningen te hebben getroffen om e-facturen te kunnen ontvangen en verwerken. E-facturatie houdt in dat alle facturen digitaal uitgewisseld worden in de vorm van een (XML-)bestand waarbij de facturen elektronisch van het ene (bron)systeem worden verwerkt in het andere (doel)systeem zonder tussenkomst van een functionaris. Het adequaat inrichten van het e-facturatieproces brengt diverse vraagstukken met zich mee omtrent projectmanagement, de inrichting en beheersing van processen (o.a. authenticatie en autorisatie), de automatisering (koppelingen) en de betrouwbaarheid van de systemen (o.a. beveiliging).

De staatssecretaris heeft aangegeven te willen weten wat op dit moment de stand van zaken bij lokale overheden is. Daarom moesten de lokale overheden voor 1 juli 2018 aan het PIANOo-programmabureau doorgeven in welke fase de organisaties zich bevinden: zijn ze al gestart, hoe ver staat het met de voorbereiding, is het project al klaar of staat het on hold.

Een aantal belangrijke stappen om het e-facturatieproces adequaat in te richten zijn:

- Het in kaart brengen van de risico's en impact van e-facturatie op organisatorische processen, werkwijzen, bemensing en IT-systemen;
- Het opstellen van een projectplan voor het implementeren van e-facturatie;
- Het selecteren van een softwareleverancier;
- Het opstellen en uitvoeren van een projectplan;
- Het laten uitvoeren van een onderzoek naar de betrouwbaarheid van de systemen (beveiliging).

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

Privacy/AVG en WNRA

De privacy status	Privacy binnen de jaarrekeningcontrole Het onderwerp “privacy” is met de nieuwe AVG-regelgeving nog meer dan voorheen een actueel compliance onderwerp en is hierdoor ook relevant in het kader van de jaarrekeningcontrole. Dit onderwerp speelt met name in de publieke sector omdat organisaties in deze sector veel bijzondere persoonsgegevens verwerken. Daarnaast heeft de Autoriteit Persoonsgegevens recent aangegeven dat zij een risicogerichte aanpak in het toezicht zal hanteren en zich in het bijzonder richt op de overheid en de zorgsector. Voor deze sectoren is het dus extra van belang om privacy goed te hebben georganiseerd.
AVG en accountantscontrole	Door BDO is een tool ontwikkeld om onze klanten te helpen relevante privacy risico's in kaart te brengen. De tool ‘Privacy in de audit’ biedt inzicht in de mate waarin invulling is gegeven aan de belangrijkste vereisten van de AVG en de daarbij behorende privacy risico's. Ook binnen uw gemeente vinden diverse verwerkingen van persoonsgegevens plaats. In de AVG is opgenomen dat een organisatie passende technische en organisatorische maatregelen dient te treffen om persoonsgegevens te beveiligen. Intern is een privacybeleid opgesteld en vastgesteld en heeft u hiervoor met ingang van 1 mei 2018 een functionaris aangesteld die parttime werkzaam is voor uw gemeente. Uit diverse gesprekken is gebleken dat de medewerkers op de hoogte zijn van de gevolgen van de AVG doordat diverse workshops en e-learnings zijn gegeven. Tevens kunnen medewerkers datalekken melden via intranet. Deze meldknop staat op een prominente plek op de startpagina van uw intranet. In 2018 hebben acht datalekken plaatsgevonden, waarvan drie zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Intern zijn maatregelen getroffen naar aanleiding van de geconstateerde datalekken.
WNRA ingevoerd vanaf 2020	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) Vanaf 1 januari 2020 wordt de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) van kracht. Een grote meerderheid van de huidige ambtenaren valt dan onder het reguliere arbeidsrecht. Deze grootschalige transitie heeft een grote, operationele impact op de werkwijze en inrichting van publieke organisaties. De transitie van het ambtenarenrecht naar het arbeidsrecht gaat namelijk gepaard met diverse juridische, financiële en organisatorische uitdagingen, kansen en risico's. De omvang van deze transitie maakt een tijdige voorbereiding noodzakelijk. Vooralsnog zien wij geen effect op de jaarrekening 2018.

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

Fiscale ontwikkelingen: Vennootschapsbelasting

Grondbedrijf	De verwachting is dat op korte termijn meer bekend zal worden over de 'vaststellingsovereenkomst' (hierna: VSO) voor grondbedrijven. De ontwikkelingen op dit vlak volgen elkaar in hoog tempo op. De Belastingdienst heeft aangegeven op korte termijn een overleg te plannen met de diverse betrokken adviseurs van een aantal belastingadvieskantoren. Tijdens dat overleg zal een nadere toelichting worden gegeven op de inhoud van de vaststellingsovereenkomst, waarvan de inhoud op dit moment nog strikt vertrouwelijk is. Vervolgens wordt in overleg met de betrokken adviseurs gekeken naar de vraag bij welke gemeenten een VSO aan de orde kan zijn. Over de exacte uitrol van de VSO vindt binnen de Belastingdienst nog overleg plaats. U heeft ons aangegeven dat u hierover met uw fiscaal adviseur in overleg bent en zich beraadslaagt of u gaat opteren voor ondernemerschap.
Afval	De Belastingdienst hanteert de insteek dat de inzameling en verwerking van afval twee aparte activiteiten zijn. De inzameling vormt op grond van een parlementaire toezegging geen onderneming voor de Vpb. De verwerking daarentegen, waaronder mede wordt verstaan de opbrengst uit de verkoop van reststromen, kan wél een onderneming vormen. Op landelijk niveau vindt overleg plaats tussen de NVRD en de Belastingdienst als het gaat om de vpb-aspecten van afvalinzameling en -verwerking. Hoewel de onderhandelingen formeel nog niet zijn afgerond, lijkt het erop dat een compromis zal worden bereikt. Dit compromis bestaat eruit dat, bij wijze van praktische benadering, de fiscale winst uit de verkoop van reststromen wordt gesteld op 1% van de totale opbrengsten. De Nedvang-vergoeding wordt daarbij toegerekend aan de (voor de vpb onbelaste) activiteit 'inzamelen'. Punt van discussie is nog welke partij uiteindelijk vpb moet afdragen. Degene die de vpb moet betalen is kort gezegd degene voor wiens rekening en risico het ingezamelde afval wordt verkocht tegen een positieve opbrengst. Een alternatieve benadering zou kunnen zijn dat de vpb wordt voldaan door de partij (gemeente/GR/NV) die het contract met de verwerker heeft gesloten. De Belastingdienst heeft aangegeven nog niet besloten te hebben of ook voor het thema afval een VSO zal worden aangeboden.

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

Fiscale ontwikkelingen: Omzetbelasting

Sportverenigingen en toepassing sportvrijstelling	Veel gemeenten bieden sportverenigingen in hun gemeente de gelegenheid tot sportbeoefening. Deze prestaties is op dit moment belast met 6% btw. Als direct gevolg van Europese rechtspraak is de huidige Nederlandse sportvrijstelling te beperkt. In het Belastingplan 2019 is aangekondigd de sportvrijstelling te verruimen met ingang van 1 januari 2019. Deze verruiming heeft vergaande gevolgen voor gemeenten en sportverenigingen. Vanaf 1 januari 2019 is het in beginsel voor gemeenten en veel sportverenigingen (of exploitanten van sportaccommodaties) niet meer mogelijk om sportaccommodaties btw-belast te exploiteren. De btw op investeringen in en onderhoud aan sportaccommodaties is dan niet meer aftrekbaar. Om te voorkomen dat daardoor de exploitatie van sportaccommodaties aanzienlijk duurder wordt, zijn inmiddels twee subsidieregelingen in het leven geroepen ter compensatie van de btw die als gevolg van de vrijstelling vanaf 1 januari 2019 niet langer aftrekbaar zal zijn. Eén subsidieregeling voor gemeenten en één voor sportverenigingen/exploitanten van sportaccommodaties. Gemeenten moeten hun aanvraag voor deze subsidie voor investeringen in 2019 vóór 1 mei 2019 indienen. Het is dan ook zaak om zo spoedig mogelijk te (laten) inventariseren wat de impact binnen de gemeente zal zijn, om hierop te kunnen anticiperen en naar te handelen.
Koepelvrijstelling	Sinds de tweede helft van 2017 is de koepelvrijstelling behoorlijk in ontwikkeling. De koepelvrijstelling, die veel wordt toegepast door samenwerkingsverbanden tussen gemeenten (waaronder Gemeenschappelijke Regelingen), is en wordt versoerd. Per 1 januari 2018 is reeds een goedkeuring ingetrokken die inhield dat de koepelvrijstelling ook kon worden toegepast als de deelnemende gemeenten de diensten van de koepelorganisatie voor ten minste 70% gebruikten voor onbelaste overheidsactiviteiten of vrijgestelde activiteiten. Nu staan we aan de vooravond van een wijziging waardoor de koepelvrijstelling wellicht helemaal niet meer mogelijk is voor gemeenten. Dat heeft vergaande gevolgen. Vooralsnog heeft de staatssecretaris van Financiën aangekondigd de verdere versoering uit te stellen, zodat hij tijd heeft om dit op EU-niveau te regelen. Wij adviseren u om de financiële impact van deze wijziging voor de gemeente, en de samenwerkingsverbanden waarvan u deel uitmaakt, in kaart te (laten) brengen en eventuele alternatieven te bezien.
(Her)berekening mengpercentage/ beoordeling labeling	Om het recht op aftrek en compensatie van btw op algemene kosten te bepalen maken gemeenten gebruik van een mengpercentage. Dit mengpercentage kan op verschillende manieren worden berekend. Wij adviseren om dit mengpercentage jaarlijks te herberekenen. Er kunnen namelijk wijzigingen plaatsvinden die er toe leiden dat te veel of te weinig btw in aftrek is gebracht, dan wel is gecompenseerd. Daarnaast adviseren wij om de btw-labeling regelmatig in brede zin te (her)beoordelen. De rechtspraak met betrekking tot overheidshandelen en economische activiteiten bij gemeenten ontwikkelt zich snel. Het is dus zaak deze ontwikkelingen goed bij te houden en te verwerken in de btw-labeling om te voorkomen dat in uw administratie van onjuiste uitgangspunten wordt uitgegaan. Onze ervaring is dat gemeenten vaak minder btw hebben gecompenseerd dan wat mogelijk is. De herbeoordeling voorkomt dus niet enkel btw-risico's, maar leidt vaak ook tot een voordeel.

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

Fiscale ontwikkelingen: Omzetbelasting

Re-integratie	De Nederlandse gemeenten zijn belast met taken op het gebied van re-integratie. De btw op de kosten die hiervoor gemaakt worden, is volgens het beleid van de Belastingdienst een deel niet compensabel, omdat sprake zou zijn van individuele verstrekkingen. In de praktijk zien wij dat veel gemeenten deze lijn van de Belastingdienst volgen of de btw in het geheel niet compenseren. Uit meerdere uitspraken volgt echter dat een veel groter deel van de btw wel degelijk compensabel is. De kosten die gemeenten maken voor re-integratie zijn namelijk (ook) bestemd voor het eigen gebruik van de gemeente, omdat zij bedoeld zijn om de kosten voor uitkeringen binnen de gemeente te verlagen. De huidige toepassing van de Belastingdienst is dus te strikt. Wij adviseren gemeenten daarom om een teruggaafverzoek over het verleden in te dienen om de te weinig gecompenseerde btw alsnog terug te vragen.
Schoolmodel	Veel gemeenten hebben in het kader van btw-besparing schoolgebouwen laten bouwen, om deze vervolgens tegen een lager bedrag dan de stichtingskosten te leveren aan een school. De btw op de volledige stichtingskosten is daarbij in aftrek gebracht en over de lage vergoeding voor de levering is btw in rekening gebracht en afgedragen. De Hoge Raad heeft op 19 oktober 2018 in drie zaken bepaald dat de door de gemeente ontvangen prijs de werkelijke tegenwaarde moet zijn voor het geleverde schoolgebouw. De vergoeding die de gemeenten in die zaken in verband met de overdracht van het schoolgebouw hebben ontvangen, is afgeleid van de kosten van door de school gewenste bouwkundige voorzieningen die de gemeenten volgens de normering kosten huisvesting van de Wet op het voortgezet onderwijs (of Wet op het primair onderwijs) niet hoefden te bekostigen. In dat geval ontbreekt volgens de Hoge Raad een rechtstreeks verband tussen de overdracht en het betaalde bedrag, en is geen sprake van een economische activiteit. De aftrek van de btw op de stichtingskosten is dan niet mogelijk. Wij adviseren gemeenten daarom om te (laten) inventariseren of deze recente uitspraken van de Hoge Raad financiële gevolgen kunnen hebben.

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

Fiscale ontwikkelingen: Loonbelasting

Werkkostenregeling	Onderzoeken door de Belastingdienst naar hoe een werkgever omspringt met de werkkostenregeling komen steeds vaker voor. Tevens constateren wij dat de Belastingdienst de werkkostenregeling strikt uitlegt en ook een strenger handhavingsbeleid hanteert. Constateerde de Belastingdienst in het verleden tijdens een controle bijvoorbeeld dat een werkgever ten onrechte een vergoeding of verstrekking niet had belast, dan bleef de 'schade' meestal beperkt tot die gevonden fout. De Belastingdienst hanteert tegenwoordig heel andere controlemethodieken. Kern van die controlemethode is de guldensteekproef, omgedoopt in het huidige (euro)tijdperk naar de geldeenheidsteekproef. De Belastingdienst kijkt niet meer naar geïndividualiseerde posten zoals declaraties, kostenvergoedingen, kerstgeschenken, etc. Bij een steekproef worden uit de administratie een aantal euro's getrokken. Vervolgens wordt bezien of de achterliggende boekingen / facturen juist zijn verwerkt. Omdat elke getrokken euro een groot aantal euro's vertegenwoordigt kan een enkele geconstateerde fout al een forse naheffing tot gevolg hebben. De omvang van de correctie is feitelijk direct gekoppeld aan de loonsom en het aantal geconstateerde fouten. Het is voor een werkgever aldus van belang dat vergoedingen, verstrekkingen en zaken die ter beschikking worden gesteld aan werknemers op een juiste wijze worden geadministreerd en aangewezen worden als eindheffingsbestanddeel onder de werkkostenregeling.
ZZP-ers	In de recente Kamerbrief 'uitwerking maatregelen als zelfstandige' van 22 juni 2018 zijn de stappen opgenomen die de regering gaat zetten om per 1 januari 2020 nieuwe wet- en regelgeving te introduceren rondom het werken met ZZP-ers. De eerste contouren hiervan zijn al geschetst in het Regeerakkoord. De brief laat de acties zien in de praktijk waarmee gekomen wordt tot een nadrukkelijker handhaving van de wet DBA per 1 juli 2018. Daarbij speelt tevens dat de Belastingdienst vanaf 1 juli 2018 onder meer 100 geselecteerde opdrachtgevers gaat bezoeken die modelovereenkomsten hebben voorgelegd die al dan niet zijn goedgekeurd. Van belang blijft dat de bewijslast dat er géén sprake is van een zelfstandige opdrachtrelatie tussen ZZP-er en opdrachtgever uitdrukkelijk bij de Belastingdienst ligt. De Belastingdienst moet cumulatief kunnen aantonen dat: • Er sprake is van een (fictieve) dienstbetrekking; • Er sprake is van evidente schijnzelfstandigheid; • Er sprake is van een opzettelijke schijnzelfstandigheid. Ons advies luidt om de werkrelatie met een ZZP-er in de praktijk kritisch te (blijven) beoordelen en de gemaakte afspraken op te nemen in de juiste modelovereenkomst.

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

Wet Normering Topinkomens

Actualiteiten Wet Normering Topinkomens

Evaluatiewet WNT

Per 1 juli 2017 is de Evaluatiewet WNT in werking getreden. Een deel van de wijzigingen van de wet was reeds van kracht voor 2017. De volgende wijzigingen zijn van kracht met ingang van 1 januari 2018:

Digitale meldplicht WNT-gegevens

De algemene digitale meldplicht vervalt. WNT-instellingen die zijn opgenomen in het WNT-register van het ministerie van BZK hoeven in 2017 niet meer digitaal te melden. De digitale meldtool op www.topinkomens.nl is opgeheven. Alleen WNT-instellingen die vallen onder de verantwoordelijkheid van een vakminister met een eigen digitale meld-tool moeten de WNT-gegevens nog digitaal melden. Dit geldt in ieder geval voor zorg-, onderwijs-, cultuur- en media-instellingen en woningcorporaties.

Publicatieplicht WNT-gegevens op internet

Met ingang van 1 januari 2018 zijn WNT-instellingen verplicht de WNT-verantwoording openbaar toegankelijk op internet te publiceren voor een periode van tenminste zeven jaar, als onderdeel van de jaarrekening of desgewenst als apart document. De gegevens moeten vrij toegankelijk en eenvoudig te vinden zijn. Publicatie in het handelsregister van de Kamer van Koophandel volstaat hiervoor niet. U voldoet aan deze voorwaarde middels het publiceren van de jaarrekening bij de raadsagenda stukken.

Aanscherping van de personele reikwijdte van de WNT

Een topfunctionaris die tenminste twaalf maanden een topfunctie heeft vervuld en vervolgens een niet-topfunctie gaat vervullen bij dezelfde instelling blijft nog vier jaar aangemerkt als topfunctionaris. Het begrip 'gewezen topfunctionaris' vervalt. WNT-instellingen vermelden gewezen topfunctionarissen voor het laatst in de WNT-verantwoording over kalenderjaar 2017.

Anticumulatiebepaling

De WNT maximeert de totale bezoldiging uit functies als leidinggevende topfunctionaris bij verschillende WNT-instellingen tot het algemeen bezoldigingsmaximum (in 2018: € 189.000).

Toepassing WNT bij gesubsidieerde instelling

Voor toepassing van de WNT op gesubsidieerde instellingen wordt niet langer uitgegaan van de verleende subsidie, maar de feitelijk in het boekjaar ontvangen subsidie.

Voorwaarden non-activiteit

Er zijn voorwaarden toegevoegd aan de Uitvoeringsregeling voor het aanmerken van bezoldiging tijdens non-activiteit voorafgaand aan einde dienstverband, in tegenstelling tot het in artikel 2.10 lid 3 WNT bepaalde, kan het dan als bezoldiging worden aangemerkt en niet als ontslagvergoeding.

Bijlage B: Actuele ontwikkelingen

Wet Normering Topinkomens

Actualiteiten Wet Normering Topinkomens

Verduidelijking cumulatie transitievergoeding

Van cumulatie van een transitievergoeding en contractuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband kan sprake zijn, voor zover de transitievergoeding rechtstreeks, dwingend en eenduidig voortvloeit uit een wettelijk voorschrift. Dit betekent dat er - onder voorwaarden - een mogelijkheid bestaat om een transitievergoeding plus een contractuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband aan een topfunctionaris te voldoen.

Verruiming van het overgangsrecht

Allereerst zijn de verhogingen van de bezoldigingscomponenten die rechtstreeks, dwingend en eenduidig voortvloeien uit een algemeen verbindend verklaarde CAO ruimer geworden. Daarnaast zijn ook verhogingen toegestaan van bezoldigingscomponenten die rechtsreeks, dwingend en eenduidig voortvloeien uit een algemene bepaling van een CAO of van een van toepassing zijnde collectieve regeling die is overeengekomen met verenigingen van werknemers of ambtenaren die bevoegd zijn afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden.

Afbouw bezoldiging

In art 11a Beleidsregels WNT is bepaald dat wanneer er sprake is geweest van een vrijwillige verlaging in de vijf jaren voorafgaande aan de afbouw, de hoogste bezoldiging uit die jaren als uitgangspunt mag worden genomen voor de berekening van de afbouw. De verlaging van de bezoldiging als gevolg van de wettelijke verlaging van de pensioengrondslag in 2015, die niet (geheel) is gecompenseerd, wordt ook beschouwd als een vrijwillige verlaging.



Nieuwe perspectieven

In de nieuwe economie doen kansen zich sneller voor dan ooit. Nieuwe spelregels geven een boost aan zakelijk werken. En een nieuwe generatie staat klaar om het anders te doen. Beter, slimmer, innovatiever. Wie succesvol wil ondernemen, moet zelf ook vernieuwen. Open staan voor verandering. En met open vizier kijken naar de mogelijkheden die voor ons liggen.

Nieuwe perspectieven, dát is wat BDO u wil bieden. En kan bieden, dankzij onze unieke combinatie van lokale marktkennis en een internationaal netwerk. Persoonlijke dienstverlening en een professionele aanpak. BDO helpt u graag om vanuit een andere invalshoek naar uw business te kijken. Zodat u de juiste beslissingen neemt om uw organisatie sterker, wendbaarder en succesvoller te maken. Of u nu een mkb-bedrijf, familiebedrijf, publieke organisatie of internationale onderneming bent.

BDO kijkt graag met u vooruit. Samen komen we tot nieuwe inzichten en nieuwe kansen in uw markt. Samen creëren we nieuwe perspectieven.

BDO Accountants & Adviseurs verleent vanuit 28 vestigingen in heel Nederland en met ruim 2.150 professionals diensten op het gebied van accountancy, belastingadvies en consultancy.

BDO adviseert ondernemingen in tal van branches en is sterk in de advisering aan het Nederlandse middenbedrijf, (semi-) overheidsinstellingen en familiebedrijven. Of het nu gaat om een controle van uw jaarrekening, de begeleiding van een ingewikkelde overname of een fiscaal advies op maat. In alle gevallen heeft u te maken met professionals. Zowel lokaal, regionaal, landelijk als internationaal. BDO maakt deel uit van het internationale BDO-netwerk (actief in 158 landen, meer dan 67.000 medewerkers wereldwijd) dat bestaat uit zelfstandige en onafhankelijke organisaties, die over de hele wereld onder de merknaam BDO actief zijn op het gebied van de zakelijke dienstverlening. Dat maakt ons in alle opzichten bijzonder betrokken. Kijk voor meer informatie op www.bdo.nl